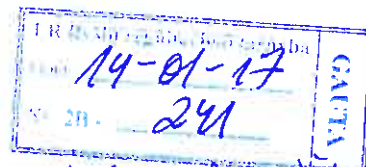

p. A. Suvajus
2014-01-20
Analizė

p. M. Augustinaitis

2014-01-17

**AKCINĖ BENDROVĖ
LIETUVOS RADIO IR TELEVIZIJOS CENTRAS**

Kodas 120505210, PVM mokėtojo kodas LT205052113, Sausio 13-osios g. 10, 04347 Vilnius
tel.: (8-5) 20 40 300, faks.: (8-5) 20 40 325, el.p. info@telecentras.lt, http://www.telecentras.lt;
Atsis. sąsk. LT167044060001116280 AB SEB banke

Duomenys apie AB Lietuvos radijo ir televizijos centrą saugomi ir kaupiami Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre

LR Ryšių reguliavimo tarnybai

2014-01-17 Nr. 4A-M/2.5-04

Nr. _____

DĖL VIEŠOSIOS KONSULTACIJOS

Originalas ~~nebus~~
išsiųstas

AB Lietuvos radijo ir televizijos centras (toliau – Telecentras) susipažino su LR Ryšio reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) atlikto „Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo ataskaitos“ projektu, Tarnybos direktoriaus įsakymo „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką televizijos transliacijų perdavimo skaitmeniniais antžeminiais televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ projektu; Tarnybos direktoriaus įsakymo „Dėl transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ projektu ir Tarnybos įsakymo „Dėl kai kurių Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ projektu.

Telecentras sutinka su Tarnybos išvadomis, kad radijo transliacijų perdavimo rinkoje egzistuoja veiksminga konkurencija, todėl jai nereikia taikyti ex-ante reguliavimo. Reguliavimas ir nustatyti ex-ante įpareigojimai šioje rinkoje būtų neproporcingi.

Telecentras teikia šias pastabas dėl Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo:

**Ataskaitoje daromos koncepcinės klaidos apibrėžiant rinkas
Mažmeninių ir didmeninių paslaugų rinką.**

Rinkų rekomendacijos 2 punkte įtvirtinta, kad „bet kokio *ex ante* reguliavimo tikslas – suteikti naudos galutiniams vartotojams, padarant mažmenines rinkas tvariai konkurencingas. Atitinkamų rinkų apibrėžtis laikui bėgant gali kisti ir kinta, nes keičiasi produktų ir paslaugų ypatybės, paklausos ir pasiūlos pakeičiamumo galimybės“. Pažymėtina, kad Europos Komisiją 2007 m. iš rinkų sąrašo, kurioms rekomenduojama taikyti *ex ante* reguliavimą išbraukė Transliacijų perdavimo paslaugų rinką. Tarnyba visiškai neatsižvelgdama į pasikeitusias produktų ir paslaugų ypatybės, paklausos ir pasiūlos pakeičiamumo galimybes apibrėžia Transliacijų perdavimo rinkas kaip 2006 m., kai (remiantis Tarnybos pateikta ataskaita apie elektroninių ryšių sektorių) didžioji dauguma Lietuvos namų ūkių žiūrėjo antžeminę analoginę televiziją, nebuvo transliuojamos lietuviškos programos palydovine televizija, nebuvo IPTV ir skaitmeninės kabelinės TV, o mokamos televizijos paslaugos buvo teikiamos analoginiais kabelinės ir mikrobangės daugiakanalės televizijos tinklais. Šiandien

galutiniai vartotojai turi ženkliai didesnę pasirinkimą televizijos transliacijų paslaugos prieinamos skaitmeninės antžeminės, palydovinės, IPTV, skaitmeninės kabelinės, analoginės kabelinės ir skaitmeninės mikrobangės daugiakanalės televizijos tinklais, o taip pat plačiajuosčio ryšio tinklais (OTT). Naujos skaitmeninės technologijos visiškai pakeitė paslaugų ypatybes, suteikė vartotojams naujų galimybių kartu keisdamos paklausos ir pasiūlos galimybes tiek TV vartotojo (žiūrovo), tiek (re)transliuotojo požiūriu.

Rinkų rekomendacijos 4 punkte dėstoma, jog apibrėžiant rinkas pirmiausiai apibrėžiama atitinkama mažmeninių paslaugų rinka. Mažmeninių paslaugų rinka turi būti apibrėžiama atsižvelgiant į ateities perspektyvą, o taip pat paklausos ir pasiūlos pakeičiamumą. Apibrėžus mažmeninių paslaugų rinką, toliau yra apibrėžiama atitinkama didmeninių paslaugų rinka. Atsižvelgiant į Rinkų rekomendacijose išdėstytus atitinkamų rinkų apibrėžimo principus, pirmiausiai įvertinama kokios tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos Respublikoje buvo teikiamos mažmeninės paslaugos, o vėliau nagrinėjama kokios didmeninės paslaugos yra naudojamos (gali būti naudojamos) teikti mažmeninę paslaugą. Nors Tarnyba Ataskaitoje vertino Mažmeninės Televizijos perdavimo paslaugų rinkos tendencijas, tačiau nevertino skirtingomis technologijomis teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumą vartotojo (TV programų žiūrovo) požiūriu.

Pakeičiamumas mažmeninėje rinkoje

Mažmeninės televizijos transliacijų perdavimo vartotojams (TV programų žiūrovams) (toliau – Mažmeninės paslaugos) paslaugos Lietuvos Respublikoje teikiamos įvairiais būdais ir technologijomis. Apibrėžiant rinkas Tarnyba turėtų įvertinti kokie Mažmeninių paslaugų teikimo būdai leidžia teikti vienodas ar panašias paslaugas t.y. kokie mažmeninių paslaugų būdai yra pakeičiami tarpusavyje galutinio paslaugų gavėjo (TV programų žiūrovo) atžvilgiu. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairėse (44 punktas) nacionalinėms reguliavimo institucijoms rekomenduojama išanalizuoti ne tik ar yra palyginamos teikiamų paslaugų charakteristikos, ar lyginamos paslaugos naudojamos tiems patiems galutinių vartotojų tikslams, ar yra palyginamos jų kainos, bet ir atkreipti dėmesį į šių paslaugų konkurencines sąlygas bei į pasiūlos ir paklausos struktūrą. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 45 punkte numatyta, kad skirtingi būdai (fizinė prasme), galutinio vartotojo požiūriu naudojami tai pačiai galutinei paslaugai teikti ir atitinkantys galutinio vartotojo poreikius, priskirtini atitinkamai rinkai. Kaip pavyzdys pateikiamos interneto prieigos paslaugos, teikiamos skirtingomis technologijomis: kabelinės televizijos ir palydovinio ryšio tinklais paslaugos. Galutinių vartotojų požiūriu abu prieigos būdai skirti tai pačiai paslaugai gauti, dėl ko abu teikimo būdai priskirtini tai pačiai rinkai.

Remiantis Ataskaitoje Tarnybos pateiktais duomenimis (apie skirtingais būdais technologijomis teikiamų naudojimo tikslus, paslaugų kainas, funkcionalumą, pasiūlos ir paklausos struktūrą) darytina išvada, kad galutinio paslaugų gavėjo (TV programų žiūrovo) požiūriu skirtingos Televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, teikiamos skirtingomis technologijomis t.y. skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, IPTV tinklais yra pakeičiamos tarpusavyje Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje. Įvertinus OTT vaizdo perdavimo paslaugų ir plačiajuosčio ryšio skverbties tendencijas, netrukus Televizijos transliacijų perdavimo paslaugos plačiajuosčio ryšio tinklais galutinio paslaugų gavėjo (TV programų žiūrovo) požiūriu bus lygiavertė alternatyva kitomis technologijomis teikiamoms paslaugoms.

Pakeičiamumas didmeninėje rinkoje

Skirtingomis technologijomis teikiamų Televizijos transliacijų perdavimo (toliau – Didmeninės paslaugos) paslaugų pakeičiamumas paklausos atžvilgiu

Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 24 punktu nustatyta, kad reguliuojamosios rinkos apibrėžiamos ir didelė įtaka rinkoje nustatoma vadovaujantis konkurencijos taisyklėmis, įskaitant ir Europos Komisijos pranešimą dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams (97/C 372/03) (toliau – Pranešimas). Pranešimo dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo 7 punkte paaiškinta, kad atitinkama prekės rinka apima visas prekes ir (arba) paslaugas, kurias vartotojas laiko vienodomis ar pakeičiamomis pagal prekių savybes, kainas ir paskirtį. Ekonominiu požiūriu atitinkamos rinkos apibrėžimui paklausos pakeičiamumas reiškia greičiausią ir efektyviausią drausminančią jėgą tam tikros prekės tiekėjams, ypač jų sprendimams dėl kainos nustatymo. Įmonė ar įmonių grupė negali daryti didelio poveikio tokioms vyraujančioms pardavimo sąlygoms kaip kainos, jeigu vartotojai nesunkiai gali gauti pakeičiančiųjų prekių ar pirkti jas iš kitur esančių tiekėjų. Iš esmės, rinkos apibrėžimo naudojimas susideda nustatant, tam tikrų įmonių klientams veiksmingus alternatyvius pasiūlos šaltinius tiek pagal prekes/paslaugas, tiek pagal geografinę tiekėjų padėtį (Pranešimo 13 punktas).

Analizuojant Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumą iš paklausos pusės Tarnyba privalo įvertinti tiesioginį ir netiesioginį konkurencijos spaudimą. Mažmeninių paslaugų teikėjų, kurie Televizijos transliacijų perdavimo priemonių paslaugas teikia patys sau, Telecentro padidintos Didmeninės paslaugos kainos tiesiogiai neįtakos. Daugelis Mažmeninių paslaugų teikėjų vysto savo transliacijų perdavimo tinklus ir Didmenines paslaugas teikia sau. Todėl analizuoti ar Didmeninių paslaugų teikiamų skirtingomis technologijomis naudojimas ir kaina yra palyginami Didmeninės paslaugos gavėjo požiūriu – neįmanoma. Reiškia vien tiesioginio Didmeninių paslaugų pakeičiamumo įvertinimo nepakanka, būtina nagrinėti vertikaliai organizuotą rinką, kurioje svarbus netiesioginių suvaržymų poveikis.

Norint nustatyti, ar Didmeninės paslaugos kainos padidėjimas įtakotų Mažmeninių paslaugų kainų pokyčius, reikia nustatyti, ar pabrangus Didmeninei paslaugai brangsta ir Mažmeninės (ar priešingai, pabrangimas sugeriamas, absorbuojamas), t.y. ar jos yra elastingos. TEO LT, AB atsakymuose į „Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų“ rinkos tyrimo anketos klausimus nurodė, kad padidėjus transliacijų perdavimo antžeminiams tinklais priemonių paslaugų kainoms, TEO LT, AB būtų priverstas didinti ir transliacijų perdavimo antžeminiams tinklais paslaugų kainas. Iš šios informacijos darytina išvada, kad pabrangus Didmeninėms transliacijų perdavimo antžeminiams tinklais paslaugoms, TEO LT, AB didintų šia technologija teikiamų mažmeninių „Skaitmeninė Gala“ paslaugų kainas. Kadangi Mažmeninėje televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje egzistuoja skirtingomis technologijomis teikiamų paslaugų pakeičiamumas, galutiniai transliacijų perdavimo paslaugų gavėjai (TV žiūrovai) galėtų rinktis kita technologija teikiamas televizijos perdavimo paslaugas. Dėl to išaugtų kitomis technologijomis Mažmenines paslaugas teikiančių teikėjų rinkos dalis. Tai patvirtina, kad netiesioginiai suvaržymai daro pakankamai žymią įtaką Didmeninių paslaugų lygmenyje, kuri persiduoda į mažmeninę rinką, t.y. kad egzistuoja Didmeninių paslaugų pakeičiamumas.

Netiesioginius konkurencinius suvaržymus patirtų ne tik Didmeninės paslaugos teikiamos skaitmeninės antžeminės TV (DVB-T) tinklais paslaugos teikėjas, bet ir visomis kitomis technologijomis Didmenines paslaugas teikiantis hipotetinis monopolistas (taigi, ir sau Didmenines paslaugas teikiantys Mažmeninių paslaugų teikėjai). Didėjant hipotetinio monopolisto Didmeninės paslaugos kainai, didėtų šia technologija grįstų Mažmeninių paslaugų kainos, o tai leistų kitomis technologijomis Mažmenines paslaugas teikiantiems paslaugų tiekėjams pritraukti pabrangusios technologijos galutinius paslaugų gavėjus.

Iš viso to, kas išdėstyta aukščiau darytinės šios išvados:

1. Didmeninių Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, teikiamų įvairiomis technologijomis, pakeičiamumas didmeninėje rinkoje egzistuoja;
2. Didmeninės paslaugos yra vertikaliai susijusios su Mažmeninių paslaugų rinka. Mažmeninių paslaugų teikėjai paslaugas teikia skirtingomis technologijomis ir taiko panašias Mažmeninių paslaugų kainas t.y. konkuruoja kaina. Netiesioginiai konkurencijos suvaržymai, atsirandantys įvairiomis technologijomis konkuruojant Mažmeninėje rinkoje, turi reikšmingą įtaką Didmeninėms sau teikiamoms paslaugoms, dėl ko jas reikia įtraukti į Transliacijų perdavimo teikimo paslaugų rinkos apibrėžimą.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus argumentus, Telecentro nuomone, galima konstatuoti, kad Didmeninėje televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkoje egzistuoja šiomis technologijomis (antžeminiais tinklais, palydoviniais ryšio tinklais, kabelinės TV tinklais, IPTV tinklais) teikiamų Didmeninių, televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, pakeičiamumas iš paklausos pusės.

Skirtingomis technologijomis teikiamų Didmeninių paslaugų pakeičiamumas pasiūlos atžvilgiu

Tarnyba visiškai neatliko Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizės (3.2.3.3.1.). Šioje dalyje Tarnyba analizuoja įėjimo transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų rinką barjerus, o turėtų analizuoti technologinių platformų pakeičiamumą pasiūlos požiūriu. Visiškai neatlikus šios analizės yra daromos neteisingos išvados, kad "Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis pasiūlos atžvilgiu."

Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 52 punkte nustatyta, kad atliekant pasiūlos pakeičiamumo analizę reikalinga įvertinti, ar ūkio subjektai, nagrinėjamoje rinkoje tiriamuoju laikotarpiu kitiems ūkio subjektams neteikę atitinkamų paslaugų, per pagrįstą laikotarpį galėtų nuspręsti pradėti jas teikti. Analizuojama ar reaguodami į nežymų ir ilgalaikį santykinį nagrinėjamų paslaugų kainų padidėjimą, kiti paslaugų teikėjai per pagrįstą laikotarpį galėtų pradėti teikti atitinkamas paslaugas, nepatirdami žymių papildomų išlaidų ir rizikos.

Didmeninės Televizijos transliacijų perdavimo paslaugos yra teikiamos skaitmeninės antžeminės ir palydovinio ryšio tinklais (resursų nuoma). Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų teikėjai yra pasirengę ir gali per trumpą laikotarpį bei nepatirdami žymių papildomų išlaidų ar rizikos transliuotojams/retransliuotojams pradėti teikti Didmenines transliacijų, skirtų turiniui perduoti galutiniams vartotojams, palydoviniais tinklais paslaugas.

IPTV ir kabelinės televizijos tinklais Didmeninės paslaugos nebuvo teikiamos. Šiuo atveju paslaugų pakeičiamumą iš pasiūlos pusės galima analizuoti įvertinant savo abonentams (TV programų žiūrovams) teikiamų televizijos transliacijų paslaugų, naudojant skirtingas šių paslaugų teikimo technologijas (Didmenines paslaugas), klientų augimo tendencijas, rinkos dalių pokyčius, investicijas ir kitas aplinkybes. IPTV tinklais teikiamų Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų galutinių vartotojų skaičius ir rinkos dalis nuolat auga. Tai rodo, jog šis būdas tampa vis svarbesnis teikiant Mažmenines paslaugas. Remiantis Tarnybos pateiktomis vykdytos elektroninių ryšių veiklos

ataskaitomis, elektroninių ryšių rinkoje veikiantys ūkio subjektai daugiausiai investuoja į šviesolaidinio ir judriojo ryšio tinklus. AB TEO LT skelbia, kad nuo 2007 m. į šviesolaidinį tinklą investavo virš 400 mln. Lt. Televizijos transliacijų paslaugas, Kabelinės televizijos tinklais, gaunančių galutinių vartotojų skaičius pastaruosius 5 metus augo (žr. Ataskaitos 3 lentelę), 2012 m. pabaigoje kabelinės televizijos paslaugomis naudojosi 412.890 abonentų arba 58% visų mokamos TV abonentų.

Vertinant informaciją apie šviesolaidinio tinklo vystymosi perspektyvas, IPTV klientų augimo tendencijas ir kabelinės TV užimamą rinkos dalį akivaizdu, kad egzistuoja Didmeninių paslaugų, reikalingų Mažmeninėms paslaugoms teikti pakeičiamumas iš pasiūlos pusės.

Įvertinus aukščiau išdėstytus argumentus akivaizdu, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis pasiūlos atžvilgiu.

Įvertinus Telecentro pateiktus argumentus galima daryti išvada, kad:

1. televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu;
2. televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis ir sudaro vieną transliacijų perdavimo paslaugų rinką;
3. rinka turi būti apibrėžta kaip „Televizijos transliacijų perdavimo, kuriomis teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos galutiniams vartotojams Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo paslaugų rinka“.

Dėl Ataskaitoje padarytų koncepcinių klaidų apibrėžiant rinkas Tarnyba daro klaidingas išvadas likusiose Ataskaitos skyriuose. Tarnyba neįsigilinusi į rinkų specifiką daro klaidingas išvadas atliekant trijų kriterijų testą.

Kitos Televizijos transliacijų perdavimo, kuriomis teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos galutiniams vartotojams Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaitos projektui pastabos:

Lentelė Nr. 1 Pastabos Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo ataskaitos projektui (toliau – Dokumento projektas):

Eil. Nr.	Dokumento projekto punktas ir tekstas	Pastaba
1.	3.1.3.1. Nemokamos ir mokamos televizijos transliacijos Lietuvoje. Mokamos televizijos transliacijos yra transliuojamos arba retransliuojamos kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir plačiajuosčio ryšio tinklais	Šis teiginys neteisingas, nes mokamos televizijos programos retransliuojamos ir skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais.

2.	<p>3.1.3.2. Televizijos transliacijų Lietuvoje pasirinkimas pagal technologijas. Atsižvelgiant į tai, jog tik dvi Nacionalinės televizijos transliacijos ir viena Regioninės televizijos transliacija yra teikiamos plačiajuosčio ryšio tinklais gyvai nepriklausomai nuo plačiajuosčio ryšio teikėjo, šis pateikimo būdas laikytinas nauja besivystančia turinio pateikimo galimybe, kuri dar nėra lygiavertė televizijos programų transliavimui skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais.</p>	<p>Didėjantis prie interneto prijungiamos vartotojo įrangos (pvz. smart TV) bei mobilių įrenginių (pvz. išmanieji telefonai, planšetiniai kompiuteriai) paplitimas sąlygoja augantį vartotojų naudojimąsi OTT paslaugomis. Remiantis rinkos tyrimų kompanijos ABI Research duomenimis pasaulinė OTT vaizdo perdavimo rinka 2015 m. išaugs ir viršys 20 mlrd. JAV dolerių (palyginimui 2012 m. ~ 8 mlrd. JAV dolerių)</p> <p>Neteisinga yra Tarnybos išvada, kad „tik dvi Nacionalinės televizijos transliacijos ir viena Regioninės televizijos transliacija yra teikiamos plačiajuosčio ryšio tinklais gyvai nepriklausomai nuo plačiajuosčio ryšio teikėjo“. Nepriklausomai nuo plačiajuosčio ryšio tiekėjo transliacijų perdavimo paslaugas teikia plačiajuosčio ryšio tinklais teikia minimum du ūkio subjektai: UAB „Sport Media“, UAB „Nubo.tv“ (LRTK išduotos licenzijos).</p> <p>Remiantis Statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje jau 2012 m. ~1/3 (internetu besinaudojančių 16-74 m.) asmenų internetu klausėsi radijo, žiūrėjo TV programas.</p> <p>Rinkų rekomendacijos 4 punkte nustatyta, kad mažmeninių paslaugų rinka turi būti apibrėžiama atsižvelgiant į ateities perspektyvą. Transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugos ateityje taps lygiavertė alternatyva kitiems mokamos TV pateikimo būdams, todėl šiame rinkos tyrime turėtų būti vertinamas kaip galima alternatyva kitomis technologijomis teikiamoms transliacijų perdavimo paslaugoms.</p>
3.	<p>3.2.2. Televizijos transliacijos yra perduodamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kuriuos sudaro skaitmeninės antžeminės televizijos stočių visuma, ir pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis.</p>	<p>Tarpusavyje į vientisą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą paslaugos teikėjo nesusietos skaitmeninės antžeminės televizijos stotys, niekuo nesiskiria nuo pavienių skaitmeninės antžeminės Televizijos stočių ir yra ne tinklas, o pavienių Stotčių aibė.</p>
4.	<p>3.2.2. 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikia ir yra visiškai išnaudoti, t.y. jais yra transliuojama tiek programų, kiek tai yra techniškai įmanoma užtikrinant normalią paslaugų kokybę.</p>	<p>Techniškai (migruojant į DVB-T2 technologiją, tuo pačių padidinant dažnių išnaudojimo efektyvumą) tais pačiais tinklais galima siųsti iki dviejų kartų daugiau televizijos programų.</p>
5.	<p>3.2.2. Televizijos transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugos toliau šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime nenagrinėjamos, nes jos dėl savo ribotų galimybių pateikti televizijos transliacijas (ribojamas galimų žiūrėti programų skaičius arba</p>	<p>Tarnyba atsižvelgdama į aukščiau išdėstytus (šios Lentelės 2 punkte) argumentus, transliacijų perdavimą plačiajuosčio ryšio tinklais turi vertinti ir atlikti išsamesnę paslaugos pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizę (atsižvelgiant į dabartinę situaciją ir ateities perspektyvą).</p>

	galima žiūrėti tik rodytų televizijos programų (rašus), nelaikytinos kaip alternatyva televizijos transliacijų perdavimo kitais būdais paslaugoms.	
6.	3.2.3.3.1. Taigi, jei nemokamų televizijos programų transliuotojai atsisakytų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, jie trumpuoju laikotarpiu prarastų pusę auditorijos.	Manome, kad tai yra klaidinga prielaida, nes visos nemokamos lietuviškos TV programos yra prieinamos palydoviniais, kabeliniais TV ir IPTV tinklais bei OTT. Vartotojai trumpuoju laikotarpiu pasirinktų kitas televizijos transliacijų perdavimo platformas. Pažymėtina, kad jau dabar dauguma vartotojų vietoj nemokamų TV programų renka mokamas TV programas, transliuojamas palydovinio ryšio, kabelinės TV ir IPTV bei OTT platformomis.
7.	3.2.3.3.1. Kitas ribojantis veiksnys atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų yra reikalavimai transliuotojui užtikrinti televizijos programų transliavimą tam tikroje geografinėje teritorijoje. Pvz., Lietuvos Respublikos Lietuvos radijo ir televizijos įstatymo (Žin., 1996, Nr. 102-2319; 2005, Nr. 153-5639) 3 straipsnio 2 dalyje yra nurodyta, kad LRT transliuojamų televizijos programų priėmimo zona aprėpia visą Lietuvos Respublikos teritoriją.	Ši prielaida yra neteisinga, nes palydovinės TV aprėptis visada yra didesnė, nei Lietuvos Respublikos (toliau – LR) teritorija ir paprastai palydovu padengiama didesnė Europos kontinento dalis. Šiuo metu palydoviniu tinklu transliuojama LRT Lituanica programa, kuri matoma Europoje ir Šiaurės Amerikoje. Tai parodo, kad nemokamų programų transliuotojai gali užtikrinti nemokamų TV programų transliavimą tam tikroje teritorijoje kitomis, nei DVB-T, technologijomis. Visuomeninis transliuotojas VŠĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (toliau – LRT) vienintelis turi įpareigojimus tinklo aprėpčiai. LRT šių įpareigojimų užtikrinimui skirti atskiri radijo dažniai (7 tinklas), todėl įpareigojimai vien tik LRT negali būti traktuojami kaip ribojantis veiksnys visiems transliuotojams (kitiems tinklams). Pažymėtina, kad OTT platforma yra prieinama visoje LR teritorijoje, nes beveik visoje LR teritorijoje yra plačiajuostis ryšys.
8.	3.2.3.3.1. Nepaisant to, kad transliuotojai svarsto galimybę atsisakyti transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, nemokamų televizijos programų transliuotojų atsakymai rodo, jog jie patys nėra tvirtos nuomonės, kad atsisakys transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų, o jų svarstymai yra su tam tikromis prielaidomis. Tai leidžia manyti, kad nemokamų televizijos programų transliuotojai yra labiau linkę neatsisakyti transliacijų perdavimo paslaugų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, nei jų atsisakyti.	Transliuotojų svarstymas atsisakyti nemokamų transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais kaip tik parodo tai, kad transliuotojai yra linkę atsisakyti šių paslaugų ir tai svarsto: UAB „Tele-3“ nurodė, kad galbūt atsisakytų. UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ nurodė, kad svarstys paslaugų atsisakymo galimybę ir televizijos užkodavimo verslo modelį. UAB „Lietuvos rytas“ nurodė, kad galėtų atsisakyti transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

9.	<p>3.2.3.3.1. Atsižvelgiant į tai, kad atsisakius televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, žiūrovų auditorija sumažėtų per pusę ir tai darytų neigiamą įtaką transliuotojų gaunamoms pajamoms, o taip pat į tai, kad išlaidos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms nėra pagrindinė nemokamų Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojų sąnaudų dalis, daroma išvada, kad nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos, IPTV, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos (transliuotojų) atžvilgiu.</p>	<p>Ši išvada yra klaidinga, kadangi žiūrovų auditorija sumažėtų per pusę tik tuo atveju jeigu namų ūkiams žiūrintiems nemokama skaitmeninę antžeminę televiziją šios paslaugos yra visiškai nereikalingos. Šiuo metu absoliuti dauguma Lietuvos namų ūkių turi bent vieną televizorių, televizijos programos jau šiandien galutiniams vartotojams yra perduodamos kitomis technologijomis. Jeigu televizijos transliuotojai atsisakytų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, auditorijos jie neprarastų, kadangi šių paslaugų galutiniai vartotojai (TV žiūrovai) greitai pereitų/pasirinktų kitomis technologijomis teikiamas paslaugas ir toliau žiūrėtų šias programas.</p> <p>2010 m. buvo pakeistas VII ir po pakeitimo buvo sumažintas privalomų retransliuoti televizijos transliacijų skaičius. Dėl šio pakeitimo Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojams buvo sukurtos sąlygos reikalauti atlygio iš retransliuotojų, kurie retransliuoja Nacionalines televizijos transliacijas, kas faktiškai ir įvyko. Transliuotojams numigravus į kitas platformas arba pasirinkus užkoduotos televizijos verslo modelį, jie gautų papildomų pajamų iš retransliuotojų (pvz., UAB Balticum TV ir Sport1 programos).</p> <p>Taigi, nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos, IPTV, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos atžvilgiu tiek transliuotojų, tiek galutinių vartotojų (TV programų žiūrovų) atžvilgiu.</p>
10.	<p>3.2.3.3.1. Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos, IPTV ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos (transliuotojų) atžvilgiu.</p>	<p>Darydama išvadą Tarnyba remiasi tuo, kad TEO LT, AB ir UAB „Balticum TV“ atsisakius televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir jas pakeitus televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis, žiūrovas negalėtų matyti Nacionalinių televizijos transliacijų, o tai mažintų TEO LT, AB arba UAB „Balticum TV“ teikiamų mokamų televizijos transliacijų patrauklumą. TEO LT, AB ir UAB „Balticum TV“ teikia transliacijų perdavimo paslaugas sau, o kartu ir galutiniams vartotojams kitomis technologijomis (IPTV, Kabelinės TV tinklais). Pakeitus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikiamas paslaugas teikiamomis kitomis technologijomis teikiamomis paslaugomis transliacijų patrauklumas nesumažėtų: nacionalinės televizijos transliavimo paslaugos šiais tinklais jau dabar yra teikiamos (žr. Paslaugų teikėjų televizijos paslaugų paketų), o galutinių vartotojų skaičius teikiant paslaugas šiomis technologijomis auga ženkliai sparčiau, nei skaitmeninės antžeminės televizijos platformoje. Tai patvirtina ir TEO LT, AB skirtingomis technologijomis teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų klientų prieaugis per paskutinius dvejus metus: „JP gala“ (IPTV tinklai) klientų prieaugis ~26 tūkst.; „Skaitmeninė gala“ (Skaitmeniniai antžeminiai tinklai) klientų sumažėjimas ~3 tūkst.</p> <p>3.2.3.3.1. skyriuje yra nagrinėjama ar kiti tiekėjai pastatys DVB-</p>

		<p>T tinklą, o nenagrinėjamas technologinės platformos pakeičiamumas pasiūlos atžvilgiu su kitomis technologinėmis platformomis, todėl Tarnyba yra nenuosekli. Daugiau argumentų žr. Skyriuje „Skirtingomis technologijomis teikiamų Didmeninių paslaugų pakeičiamumas pasiūlos atžvilgiu“.</p> <p>Ataskaitoje konstatuojama, kad TEO LT, AB turi dažnius ir pastačiusi naują tinklą išskels programas iš Telecentro tinklo į savo –tai rodo, kad egzistuoja pakeičiamumas ne tik tarp technologinių platformų, bet ir pačioje DVB-T platformoje. Esamuose tinkluose yra techninės galimybės padidinti dažnių išnaudojimo efektyvumą t.y. tinklu perduoti daugiau TV programų perėjus prie DVB-T2 technologijos.</p> <p>Tarnyba klaidingai interpretuodama faktus, daro klaidingas išvadas. Remiantis šioje pastaboje bei aukščiau pateikta informacija (dėl paslaugų pakeičiamumo) Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra pakeičiamos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos, IPTV ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos tiek (re)transliuotojų, tiek galutinių paslaugų gavėjų atžvilgiu.</p>
11.	<p>3.2.3.3.2. Tarnyba konstatuodama, kad skirtingų ūkio subjektų teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos nėra tarpusavyje pakeičiamos naudoja keletą argumentų:</p> <p>1. Į (re)transliuotojo licenciją įrašomas konkretus transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas.</p> <p>2. Migracijos galimybės tarp tinklų yra ribotos.</p> <p>3. Dažniai išdalinti ūkio subjektams, kurie teikia transliacijų perdavimo antžeminiais tinklais paslaugas nėra galimybės pradėti teikti paslaugas naudojant kitą dažnį.</p> <p>4. Kadangi 4 tinklai užpildyti, tai nei LRT, nei TEO LT, AB negali pasiūlyti kitiems savo paslaugų.</p>	<p>Tarnyba Ataskaitoje konstatuoja, kad: „Į (re)transliuotojo licenciją įrašomas konkretus transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas nėra esminė kliūtis pasirenkant šių paslaugų teikėją, jei rinkoje yra laisvų radijo dažnių (kanalų)“.</p> <p>Tarnyba taip pat konstatuoja, kad paskelbus konkursą (keičiant Transliacijų perdavimo paslaugų teikėją) naudotis kito ūkio subjekto teikiamomis paslaugomis gali pareikšti norą ir daugiau (re)transliuotojas. Tarnyba darydama išvadą, turėtų remtis istoriniais faktais, kiek kartu keičiant programas tinkluose buvo daugiau pretendentų transliuoti programas.</p> <p>Faktas, kad UAB „Tele-3“ paskelbė konkursą TV programų siuntimo paslaugoms, rodo, kad šiuo metu nėra apribojimų migruoti į kitus tinklus. Taip pat tai patvirtina LRTK 2012 m. sausio 11 d. sprendimas Nr. KS-6 „Dėl UAB „Sporto komunikacijos“ licencijos Nr. T387ST sąlygų pakeitimo“, kuriuo programos Sport1 transliacijų perdavimas iš TEO tinklo buvo perkeltas į LRTC tinklą.</p> <p>Šiuo metu yra išduoti Tarnybos Leidimai radijo dažniams (kanalams) dvejiems papildomiems tinklams (TEO LT, AB ir Telecentras), ko pasekoje dar labiau išaugs galimybės (re)transliuotojams migruoti tarp tinklų.</p> <p>LRT pastačius savo tinklą, ST I (Telecentro) tinkle atsiras dvi laisvos vietos naujų programų siuntimui.</p> <p>Perėjus prie DVB-T2 technologijos dažnių naudojimo efektyvumas išaugs, kiekviename tinkle siunčiamų programų skaičius padvigubėtų. Tarnyba apibrėždama paslaugų tarpusavio pakeičiamumą, turėtų atsižvelgti ne tik į esamą situaciją, bet ir į pasikeitimus artimiausioje ateityje.</p>

		Atsižvelgiant į aukščiau išvardintus faktus galima konstatuoti, kad Didmeninės paslaugos teikiamos Telecentro ir TEO LT, AB yra pakeičiamos tarpusavyje tiek pasiūlos, tiek paklausos požiūriu ir sudaro vieną rinką.
12.	4.2.1. Trijų kriterijų testas.	<p>Neteisingai apibrėžus rinką, susiaurinant ją iki vienos technologijos ir atskiro paslaugų teikėjo, teikiančio paslaugas šia technologija (DVB-T) atliekant trijų kriterijų testą gaunamos neteisingos išvados.</p> <p>Europos Komisijos Rinkų rekomendacijos 2007-12-17 (2007/879) 2 punkte nurodyta, kad bet kokio ex-ante reguliavimo tikslas yra suteikti naudos galutiniais naudotojams, padarant mažmenines rinkas tvariai konkurencingas. Šiuo metu egzistuoja tvari konkurencija Mažmeninių paslaugų rinkoje, egzistuoja lygiavertės transliacijų perdavimo priemonių technologinės alternatyvos (Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, IPTV, palydovinė TV, kabelinė TV, OTT), užtikrinančios Didmeninių paslaugų pakeičiamumą bei konkurenciją tarp technologijų, tuo pačiu užtikrinama tvari konkurencija Mažmeninėje rinkoje.</p> <p>Vadovaudamasi Skaitmeninės televizijos modeliu, LRTK paskelbė tris konkursus trims transliavimo licencijoms, suteikiančioms teisę naudotis TEO LT, AB ir Telecentro teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis, suteikiant pirmenybę, kaip ir numatyta Skaitmeninės televizijos modelyje, transliuoti po tris raiškiosios televizijos programas kiekviename tinkle (LRTK sprendimai: 2012 m. gruodžio 19 d. Nr. KS-207, 2013 m. sausio 30 d. Nr. KS-34 ir 2013 m. sausio 30 d. Nr. KS-35). Visi trys konkursai buvo pripažinti neįvykusiais (LRTK sprendimai: 2013 m. sausio 23 d. Nr. KS-27, 2013 m. kovo 27 d. Nr. KS-51; 2013 m. kovo 27 d. Nr. KS-52), nes nebuvo gauta nė viena (re)transliuotojo paraiška licencijai gauti.</p> <p>Tarnyba pati konstatuoja, kad: "nors 2 tinkluose yra laisvų išteklių, kol kas (re)transliuotojai nerodo iniciatyvos šiais ištekliais naudotis ir pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Atsižvelgiant į tai, kad (re)transliuotojas, esant laisviems skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų ištekliams, gali kreiptis į LRTK su prašymu pakeisti turimos licencijos sąlygas ir leisti pradėti naudotis kito, nei įrašyta licencijoje, siuntėjo teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis, ir į tai, kad dviejuose skirtingoms bendrovėms priklausančiuose tinkluose esama laisvų išteklių, rodo, kad (re)transliuotojas, dėl kokių nors priežasčių turintis poreikį keisti jo (re)transliavimo licencijoje įrašytą siuntėją, turėtų galimybę kreiptis į LRTK su prašymu keisti licencijos sąlygas, nustatančias siuntėją".</p> <p>Galimybės keisti transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės</p>

		<p>televizijos tinklais paslaugų teikėją dar labiau išaugs išnaudojus suteiktus (TEO ir Telecentrai) dažnius naujų tinklų statybai ir/arba efektyviai išnaudojant dažninius resursus, t.y. perėjus prie DVB-T2 technologijos.</p> <p>2012 m. Lietuvoje išjungus analoginę antžeminę televiziją dalis su analogine televizija susijusių sąnaudų išliko ir turi būti perskirstytos kitoms Telecentro teikiamoms paslaugoms. Tarnyba neatsižvelgdama į tai priverstė Telecentrą jau daugiau nei metus teikti paslaugas nuostolingai. Tarnyba, vykdydama rinkos tyrimą, rengdama rinkos tyrimo ataskaitą ir nustatydama įpareigojimus, turėtų atsižvelgti į galimus pokyčius rinkoje dėl numatomų sprendimų ir nediskriminuoti Telecentro (verčiant teikti paslaugas nuostolingai). Tarnybos pateiktuose Ataskaitos ir įsakymų projektuose įtvirtintos nuostatos dėl kainų nustatymo pagal istorines sąnaudas. Įvykus pokyčiams rinkoje ir esamoms paslaugoms perskirsčius liekančias sąnaudas, atsirastų analogiška situacija kaip ir po analoginės televizijos išjungimo, kai Telecentras turi teikti paslaugas nuostolingai. Tarnyba turi numatyti nuostolių kompensavimo mechanizmą arba turi būti naudojamas kitas kainų nustatymo modelis.</p> <p>Tarnyba konstatuoja „Kaip matyti iš pateiktos informacijos, TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainos būtų mažesnės nei LRTC planuojamos nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainos. Atsižvelgiant į kainų skirtumus, TEO turės motyvą atsisakyti LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas TEO būtų linkusi teikti pati sau. Užpildžius TEO steigiamą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, kitiems televizijos programų transliuotojams, kurie perka LRTC teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, nebūtų galimybės pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų iš TEO. LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą diegia tik savo poreikiams ir kitų (re)transliuotojų programos šiuo tinklų negalės būti siunčiamos. Dėl minėtų aplinkybių, LRTC turėtų galimybes televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas ir sąlygas nustatyti sau palankia linkme.“</p> <p>Tarnybos nuostata apie TEO suinteresuotumą atsisakyti Telecentro teikiamų paslaugų ir teikti paslaugas sau labai aiškiai parodo, kad Telecentro ir AB TEO LT teikiamos siuntimo paslaugos yra pakeičiamos viena kitos atžvilgiu. Ši Tarnybos nuostata akivaizdžiai parodo, kad DVBT platformoje Telecentrai teikiant mokamų televizijos perdavimo paslaugų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos egzistuoja sąlygos</p>
--	--	--

		<p>lemiančios veiksmingą konkurenciją, be poreikio taikyti ex ante reguliavimą.</p> <p>AB TEO LT į savo naują tinklą perkėlus visas programas dabar siunčiamas Telecentro ST II tinklu, galimybės pereiti neturėtų tik nemokamų televizijos programų transliuotojai. Tačiau šios galimybės atsiradus įdiegus DVB-T2 technologiją t.y. ženkliai padidinus tinklu siunčiamų programų skaičių (standartinės raiškos atveju iki dviejų kartų).</p> <p>Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (Pagrindų direktyva) 5 punkte nurodo, kad plėtojantis konkurencijai rinkose siekiama palaipsniui mažinti konkretiems sektoriams taikomas ex-ante taisykles, o galiausiai siekiama, kad elektroninius ryšius reglamentuotų tik konkurencijos teisės nuostatos. Atsižvelgiant į tai, kad elektroninių ryšių rinkose pastaraisiais metais labai išaugo konkurencija, labai svarbu, kad ex-ante reglamentuojančio pobūdžio įpareigojimai būtų nustatyti tik tais atvejais, kai nėra veiksmingos ir tvarios konkurencijos. Telecentras mano, kad Transliacijų perdavimo rinkoje yra veiksminga ir tvari konkurencija, o konkurencijos teisės normų reguliavimo užtenka. Telecentras atkreipia Tarybos dėmesį į faktą, kad TEO LT, AB yra Telecentro konkurentas šioje Transliacijų perdavimo rinkoje (vienas iš tai patvirtinančių faktų UAB „Tele-3“ paskelbtas konkursas TV programų siuntimo paslaugoms pirkti), o Telecentras neturi vienpusės lemiamos įtakos, t.y. veikti rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, pirkėjų (susijungusių į asociaciją transliuotojų), darant poveikį prekių kainoms, įėjimo į rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms.</p> <p>Taryba yra nenuosekli ir skirtingai vertina tuos pačius faktus. Ataskaitos 4.2.4. punkte atliekant trijų kriterijų testo antrojo kriterijaus vertinimą Taryba konstatuoja, kad UAB „Balticum TV“ ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“ skirtų radijo dažnių (kanalų) įrengti skaitmeninės antžeminės televizijos stotis įsakymuose, nustatytos pagrindinės radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygos bei nustatyta sąlyga dėl televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainų. Taryba konstatuoja, UAB „Balticum TV“ ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“, teikdama televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, negalės elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. O ši informacija rodo, kad nagrinėjamose rinkose egzistuoja charakteristikos, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus, arba kitaip ex-ante, įpareigojimus. Dėl to antras trijų kriterijų testo kriterijus nėra tenkinamas. Telecentras pažymi jog analogiškos sąlygos dėl televizijos transliacijų perdavimo paslaugų įtvirtintos ir Telecentrai skirtų radijo dažnių Leidime 5 tinklui. Tai reiškia, kad ex-ante reguliavimas neturėtų būti taikomas.</p> <p><u>Stabilios televizijos transliacijų perdavimo antžeminiais tinklais</u></p>
--	--	--

		<p>kainos, transliuotojų/retransliuotojų potenciali galimybė atsisakyti Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, technologinių platformų konvergencija rodo, kad ir DVB-T platforma pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios riboja Telcentro galimybes elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir galutinių vartotojų, nustatyti paslaugų kainas ir sąlygas sau palankia linkme ir be ex-ante įpareigojimų taikymo.</p>
13.	<p>5. Tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga ir konkurencijos problemų nustatymas</p>	<p>Neteisingai apibrėžus televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkos (žr. argumentus aukščiau) yra daromos neteisingos išvados nustatant konkurencijos problemas ir įvardijant didelę įtaką turinčius subjektus teikiant televizijos transliacijų perdavimo paslaugas.</p>
14.	<p>5.1.1.1. (Re)transliuotojo licencijoje yra nurodoma, kokio televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis naudosis (re)transliuotojas. Esant tokiam (re)transliavimo veiklos reglamentavimui, (re)transliuotojui yra sudėtinga pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją ir joks kitas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas negali teikti (re)transliuotojui televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.</p>	<p>Nesutinkame su šia išvada, motyvai išdėstyti 11 ir 12 Lentelės punktuose.</p>
15.	<p>5.1.1.3. Masto ir įvairovės ekonomija.</p>	<p>Kiti ūkio subjektai taip pat patiria masto ir ekonomijos įvairovę, kadangi šalia televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikia kitas paslaugas (veiklą diversifikuoja). Vienos didžiausių Europoje elektroninių ryšių veiklą vykdančios įmonės „Teliasonera“ Lietuvoje valdomos įmonės turi žymiai geresnes finansavimo galimybes nei daugelis kitų šioje rinkoje veikiančių ūkio subjektų. Geresnes galimybes investuoti parodo faktas, kad vien TEO LT, AB nuo 2007 m. į šviesolaidinį tinklą investavo daugiau kaip 400 mln. Litų, kuriuo <i>inter alia</i> teikiamos IPTV paslaugos.</p> <p>Tarnyba yra nenuosekli kadangi masto ir įvairovės ekonomijos</p>

		<p>kriterijų išskyrė nagrinėdama Telecentro teikiamas televizijų transliacijų perdavimo antžeminiais tinklais paslaugas, tačiau to paties kriterijaus neišskyrė nagrinėdama analogiškas paslaugas teikiamas TEO LT, AB nors yra visiškai akivaizdu, kad TEO LT, AB taip pat patiria masto ir įvairovės ekonomiją ir netgi didesnę, nei Telecentras.</p> <p>Tarnyba konstatuoja, kad „paslaugų įvairovės ir masto ekonomija analizuojamoje rinkoje LRTC suteikia pranašumą – mažėja paslaugos vieneto savikaina, tačiau dėl išjungtos analoginės antžeminės televizijos sumažėjusi masto ir įvairovės ekonomija gali būti motyvas (priežastis) nustatyti paslaugų kainas sau palankia linkme“. Tarnyba daro išvadą, kad masto ir įvairovės pokyčiai sukuria motyvą nustatyti nepagrįstai aukštas paslaugų kainas, tačiau nėra pateikiama ir priežastingumo ryšį patvirtinančių argumentų. Telecentras pabrėžia, kad savo raštais yra informavęs Tarnybą, kad dalis analoginei TV priskirtų kaštų, liko ir yra perskirstyti likusioms Telecentro teikiamoms paslaugoms t.y. Telecentras siekia nustatyti paslaugų kainas pagrįstas sąnaudomis. Tarnyba neleido peržiūrėti Telecentrai teikiamų paslaugų kainų, remiantis prognozuojamais paslaugos kaštais po analoginės televizijos išjungimo (nepaisant akivaizdaus ir Tarnybos šioje Ataskaitoje patvirtinamo fakto, kad dalis su analoginę televiziją susijusių kaštų liko išjungus analoginę televiziją). Šiuo metu Telecentras yra priverstas teikti paslaugas nuostolingai jau daugiau nei metus. Telecentras (kaip Tarnyba prašė) yra sukaupęs istorinius duomenis apie paslaugų savikainą po analoginės televizijos išjungimo. Ši informacija yra pateikta Tarnybos specialistams su prašymu išnagrinėti pateikta informaciją ir leisti pakeisti paslaugų įkainius, pagrįstus sąnaudomis.</p>
16.	5.1.1.4. Pirkėjų derybinė galia.	<p>Tarnyba neįvertina visų faktų, ko pasekoje daromos klaidingos išvados dėl Telecentro teikiamų paslaugų pirkėjų derybinės galios. Transliuotojai susivieniję į asociaciją turi būti traktuojami kaip stiprūs pirkėjai. Šios asociacijos vardu Telecentrai yra daromas stiprus spaudimas dėl kainų ir paslaugų teikimo sąlygų.</p> <p>Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu. Pirkėjai yra gerai informuoti apie alternatyvius paslaugos teikimo šaltinius, bei gali greitai juos keisti. Tai patvirtina UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ atsakymas, jog padidėjus transliacijų perdavimo paslaugų kainoms, bus svarstoma ar tokioje situacijoje galės išlaikyti nekoduotos televizijos verslo modelį, UAB „Tele-3“ nurodė, kad galbūt atsisakytų transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.</p> <p>Argumentai, dėl teiginio jog „dėl televizijos veiklos (re)transliavimo veiklos licencijavimo, televizijos programų</p>

		<p>(re)transliuotojas, kuris transliuoja programas LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), pirkdamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas iš LRTC, neturi kitos galimybės, išskyrus pirkti šią paslaugą iš LRTC“ neteisingumo yra pateikti aukščiau. Transliuotojai/retransliuotojai jau šiandien turi galimybes keisti transliacijų perdavimo paslaugų teikėją. TEO LT, AB pastačius naują tinklą tos galimybės išaugs, kartu dar labiau išaugs ir pirkėjų derybinė galia.</p> <p>Iš Telecentro šiame atsiliepime pateiktos informacijos akivaizdu, kad Televizijos transliacijų perdavimo rinkoje egzistuoja konkurencija, o televizijos transliacijų perdavimo paslaugų klientai naudojami visomis technologinėmis platformomis. Telecentras stengiasi pritraukti ir išlaikyti klientus ir neturi moryvų ir galimybių ir nesant reguliavimo nesuteikti paslaugos ar nutraukti esamas paslaugas. Telecentras teikdamas Televizijos transliacijų perdavimo priemonių paslaugas susiduria su realia pirkėjo derybine galia (argumentai išdėstyti aukščiau punktuose).</p>
17.	5.1.1.5. Potenciali konkurencija.	<p>Tarnyba turi vertinti egzistuojančią konkurenciją tarp skirtingų transliacijų perdavimo platformų, nes konkurencijos vertinimas vien DVBT platformoje yra klaidingas. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu. Pirkėjai yra gerai informuoti apie alternatyvius paslaugos teikimo šaltinius. Tai parvirstina UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ atsakymas, jog padidėjus transliacijų perdavimo paslaugų kainoms, bus svarstoma ar tokioje situacijoje galės išlaikyti nekoduotos televizijos verslo modelį, UAB „Tele-3“ nurodė, kad galbūt atsisakytų transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. TEO LT, AB pastačius naują tinklą arba perėjus prie DVB-T2 technologijos konkurencija dar labiau padidės ir pačioje DVB-T platformoje.</p> <p>Tarnybos nuostata apie TEO LT, AB suinteresuotumą atsisakyti Telecentro teikiamų paslaugų ir teikti paslaugas sau labai aiškiai parodo, kad Telecentro ir TEO LT, AB teikiamos siuntimo paslaugos yra pakeičiamos viena kitos atžvilgiu. Ši tarnybos nuostata akivaizdžiai parodo, kad DVB-T platformoje Telecentrai teikiant mokamų televizijos perdavimo paslaugų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, egzistuoja sąlygos lemiančios veiksmingą konkurenciją.</p> <p>TEO LT, AB į savo naują tinklą perkėlus visas programas dabar siunčiamas Telecentro ST II tinklu, galimybės pereiti neturėtų tik nemokamų televizijos programų transliuotojai. Tačiau šios galimybės atsiradę siekiant efektyviai išnaudoti dažninius resursus tinkluose įdiegus DVB-T2 technologiją t.y. ženkliai padidinus</p>

		<p>tinklu siunčiamų programų skaičių (standartinės raiškos atveju iki dviejų kartų).</p> <p>Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus argumentus akivaizdu, kad egzistuoja potenciali konkurencija (tiek, iš DVBT, tiek iš kitų platformų), o TEO pastačius naują tinklą ji dar labiau paaštrės ir DVBT platformoje.</p>
--	--	--

Generalinis direktorius

Remigijus Šeris